

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/245/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818203348
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8818203348.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. J. H., P. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, za účasti rodičov: D. H., Z. Y., P. XX.XX.XXXX, X. Y. A. XXX, J. P.X., X. Č. G. XXX, zast.: G. D. B., N., L. XXXX, L. N. Z. H., P. XX.XX.XXXX, X. Y. Š. XX/XX, H.Á. U. o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k mal. dieťaťu, t a k t o

rozhodol:

Súd návrh matky **z a m i e t a .**

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Matka sa podaným návrhom domáhala zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Uviedla, že rozsudkom tunajšieho súdu bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletej J.. Dieťa bolo na čas po rozvode zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch. Podľa jej názoru striedavá starostlivosť neplní svoj účel a spôsobuje maloletej dcére problémy. V poslednom období pri odchode k otcovi plače a prejavuje nevoľu odísť k nemu. Už v minulosti v inom súdnom konaní poukazovala na zmenu pomerov od predchádzajúcej úpravy v tom, že bývalý manžel zmenil miesto bydliska a ona pôvodne súhlasila so striedavou starostlivosťou len dovtedy, kým budú žiť s otcom maloletej J. v spoločnej domácnosti. Navyše sa domnieva, že otec maloletej sa v jej prítomnosti správa nevhodne, čo má negatívny vplyv na psychický vývoj dcéry. Preto žiadala, aby súd zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal platením výživného a upravil styk otca s maloletou.

2. Otec neuznal právny základ návrhu za oprávnený. Uviedol, že striedavá starostlivosť spĺňa svoj účel. Dcéra ma rada oboch rodičov. Počas pobytu u otca je šťastná a obaja rodičia sú schopní sa o maloletú postarať.

3. Kolízny opatrovník doporučil vo veci rozhodnúť podľa výsledkov vykonaného dokazovania a v záujme maloletého dieťaťa.

4. Súd nariadil a vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkyne, oboznámením správy kolízneho opatrovníka, spisov tunajšieho súdu sp. zn.: 6P/55/2018, 8P/175/2018, vykonaním znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých a detí a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

5. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 6P/55/2018-47- zo dňa 26.04.2018 bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletej J.. Maloletá bola na čas po rozvode zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch

rodičov v týždňových intervaloch. Rozsudok je v skrátenej forme, pretože účastníci konania sa po jeho vyhlásení vzdali práva podať odvolanie.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že manželstvo bolo rozvedené na základe návrhu matky maloletého dieťaťa, ktorá pôvodne žiadala na čas po rozvode zveriť maloletú do svojej osobnej starostlivosti. Otec žiadal zveriť maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti s tým, že táto starostlivosť v ich prípade rešpektuje najlepší záujem dieťaťa. Na pojednávaní matka uviedla, že súhlasí so striedavou osobnou starostlivosťou a chce sa rozviesť. Striedavú starostlivosť navrhla v týždňových intervaloch.

7. V konaní vedenom pod sp. zn.: 8P/175/2018 sa matka domáhala zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletej dcére. Žiadala maloletú J. zveriť do svojej osobnej starostlivosti. Uviedla, že striedavá starostlivosť už neplní svoj účel a spôsobuje dcére problémy, keďže sa bývalý manžel odsťahoval z J. P.X., kde žil v čase rozvodového konania. Pre maloletú J. je to závažná zmena a odchádzanie do neznámeho prostredia k otcovi jej neprospieva.

8. Súd po vykonanom dokazovaní rozsudkom zo dňa 23.10.2018 návrh matky zamietol. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že podľa výsledkov vykonaného dokazovania návrh matky na zmenu osobnej starostlivosti nebol v záujme maloletého dieťaťa. Súd zisťoval, či táto forma starostlivosti spôsobuje maloletej problémy a či sa negatívne prejavuje na jej správaní. Zistil, že dieťa nemá problém s dochádzaním do materskej školy z miesta bydliska otca. Je citovo naviazané na oboch rodičov a rado trávi čas s mamou aj otcom. Striedanie domácnosti dieťa nevníma ako problém. Obaja rodičia sa o maloletú riadne starajú a zabezpečujú všetky potreby pre jej priaznivý vývoj.

9. Matka vo svojej výpovedi uviedla, že žiada o zmenu striedavej osobnej starostlivosti kvôli nevhodnému správaniu sa bývalého manžela pred maloletou. Zistila, že bývalý manžel chodí pred dcérou obnažený, stalo sa, že sa zaoberal vlastným telom v prítomnosti dcéry. Navyše bývalý manžel ju nechce vpustiť do bytu, kde teraz žije. Tieto skutočnosti môže potvrdiť aj sestra matky maloletej. Aj počas manželstva sa stávalo pravidelne, že manžel sa pohyboval po byte nahý. Na upozornenia matky reagoval tak, že je to prirodzené. Tiež jej vadí, že dcéra nemá jedno stále bydlisko, ale v dôsledku striedavej starostlivosti sa pohybuje medzi domácnosťou matky aj otca. Všimla si zmeny v správaní dcéry, keď príde od otca aj hodinu sedí matke na kolenách, objíma ju a stíska. Dcéra jej stále hovorí, že chce byť s ňou, čo je prirodzené. V minulosti súhlasila so striedavou osobnou starostlivosťou na odporúčanie kolíznej opatrovníčky, ktorú navrhla v konaní vypočuť. Navyše so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasila len počas obdobia, kým žili s bývalým manželom v spoločnej domácnosti.

10. Podľa výpovede otca medzi ním a dcérou je silný citový vzťah. Všimol si, že keď je nejaké vystúpenie v materskej škole a prídu obaja rodičia, dcéra sa nevie rozhodnúť ku komu má ísť skôr. Vníma, že sa rodičia rozvedli. Pripustil, že aj v minulosti chodievali s bývalou manželkou nahý po byte. Odmietol tvrdenia matky maloletej, že sa v prítomnosti dcéry správal nevhodne. Nikdy by to neurobil, svoju dcéru ľúbi. Je mu do plaču z toho, že ho bývalá manželka osočuje. Nechápe, že mu až takto chce ublížiť, čím v podstate ubližuje spoločnej dcére. Pripustil, že v minulosti vyšiel zo sprchy, bol nahý a práve bola u nich na návšteve matkina sestra. Vyzvala ho, aby sa obliekol, čo aj urobil. V minulosti dcéra videla nahých oboch rodičov, aj matku, napríklad keď boli v sprche. Keď má dieťa u seba sprchuje sa len v noci, keď dcéra spí alebo skoro ráno. Nahý v byte nechodí. Nevšimol si, že by dcéra neprimerane svojmu veku venovala pozornosť nahému telu a podobne. Býva v trojizbovom byte, kde má dcéra svoju samostatnú izbu. Počas pobytu u neho jej varí, perie aj žehlí. Býva v obci, vzdialenej niekoľko kilometrov od J. P.X.. Dcéru vozí do materskej školy do J. P.X.. Vidí na nej, že v jeho domácnosti je maximálne spokojná. Keď je dieťa u neho, venuje jej všetok voľný čas. Počas pobytu u neho každý večer volá mame a keď je dcéra u mamy, tak jej telefonuje otec. V bydlisku otca si našla aj kamarátku v jej veku.

11. Svedkyňa D.. O. H. - matkina sestra uviedla, že keď stretne bývalého švagra, tak sa pozdravia, ale spolu nekomunikujú. Hnevá sa na oboch rodičov maloletej J., pretože si dieťa pohadzujú medzi sebou. Medzi nimi je boj a dcéra je v strede. Nerada odchádza k otcovi, hovorí, že sa u neho nudí. Na druhej strane, však chce byť aj s otcom. Je zvyknutá na prostredie u matky a starej matky z matkinej strany, kde vyrastala. Striedavú starostlivosť svedkyňa nepovažuje za vhodné riešenie, pretože každý z rodičov maloletú vychováva inak. Bývalý švagor je benevolentný, dcére všetko dovoľí. Otcovi maloletej vyčíta aj to, že chodí nahý v byte, videla ho takto viackrát, keď bola u nich na návšteve. Nahotu považuje za normálnu vec.

12. Zo záverov znaleckého posudku E. I. U., z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých a detí je zrejme že, matka v bežnom živote je podozrievavá voči okoliu, subjektivistická a neochotná vidieť aj názory iných ľudí. Je rodinne založená, svoje dieťa má úprimne rada, má k nemu ochranársky až majetnícky postoj, čo dieťa vníma a preto sa pred ňou cíti viac v strehu, chce jej vyhovieť. Má dobré predpoklady pre výchovu maloletej, vedie ju k sebaapresadzovaniu sa. V záťaži reaguje viac hystericky, emočne menej zrelo.

Otec rád robí veci, ktoré sú mimo priemernosti, so snahou upútať, byť iný, zaujať. Je emočne zrelý, empatický, k chybám iných benevolentný, má nadhľad, rešpektuje názory a postoje iných.

Dieťa ma rado oboch rodičov, je na nich citovo viazané, nechce byť od nich oddelené, na ich prítomnosť sa teší. Obaja rodičia majú k maloletej vreľý vzťah. Záleží im na nej a obaja jej poskytujú dostatok podnetov na jej rozvoj a primeranú starostlivosť. Realizovaná striedavá starostlivosť je vzhľadom na vek dieťaťa, jeho citové väzby k oboj rodičom, vývinové potreby a osobnostnú štruktúru oboch rodičov, toho času pre dieťa vhodná.

13. Znalčka sa vyjadrila aj k popisovanému správaniu sa otca v prítomnosti dieťaťa a jej úlohou bolo zistiť, či takéto správanie môže mať negatívny vplyv na psychický vývoj maloletej.

Znalčka uviedla, že dieťa nevie o ničom, čo by bolo nevhodné, nepekne alebo čudné v domácnosti otca. Teší sa na jeho prítomnosť a na pobyt u neho počas celého týždňa. Nie je nezdravé a patologické, ak sa rodič zjaví pred dieťaťom nahý, ak napríklad odchádza zo sprchy alebo sa oblieka. Dieťa má vnímať nahotu ako súčasť normálneho fungovania v rámci rodiny. Správanie otca, ktoré bolo popisované v zápisnici z pojednávania nebolo v rámci znaleckého dokazovania preukázané s tým, že u maloletej neboli zistené známky zo zafixovaného negatívneho zážitku, týkajúceho sa otcovej nahoty alebo jeho pre ňu zvláštneho správania. Na základe výhrad matky k znaleckému posudku znalčka vypracovala doplnok, v ktorom uviedla, že maloletú vyšetrila primeraným spôsobom k jej veku. Znalčka používa otázky, z ktorých vie zistiť, čo dieťa teší, čo ho hnevá, či vie vyjadriť svoj názor. Použila voľný aj cielený rozhovor, kresbu a otázky z testu rodinných vzťahov. Pokiaľ dieťa nevie spontánne o popisovanom správaní (masturbácii) hovoriť, nie je potrebné to u neho fixovať napovedanými otázkami. V kresbe maloletej neboli známky, ktoré by naznačovali nejakú pasívnu sexuálnu skúsenosť. Na popisované správanie otca si maloletá nepamätá, nechápala načo sa znalčka pýta. Na psychike dieťaťa neboli zistené žiadne známky psychickej ujmy vo vzťahu k otcovi.

V ďalšom vyjadrení spracovanom na základe podnetu matky znalčka vysvetlila, že maloletá nevie o nijakých zlých veciach, čo by sa stali u otca. Chce chodiť k otcovi, chce tam aj spať, nechce aby sa niečo menilo. Dieťa má rešpekt pred matkou, v jej prítomnosti sa k otcovi správa vyhybavo a neisto. Pri sedení, keď prišla iba s otcom bola uvoľnená a spontánna. Toto správanie naznačuje, že si matka u dieťaťa určité správanie vyžaduje, prípadne vynucuje.

14. Znalčka má zo svojej praxe znalosti, že ak dieťa niečo nezažilo, nevidelo a nepamätá si také niečo, tak je traumatizujúce to dieťaťu podsúvať. Môže dôjsť k tomu, že si to môže zafixovať a naozaj považovať za vlastnú spomienku. Ak by si dieťa niečo také, čo sa vytyka v správaní otca pamätalo, prípadne naozaj zažilo, tak vo veku maloletej a z jej rozumovou výbavou, by to nejakým spôsobom vyjadrila a zareagovala by na to. Správanie otca, uvádzané matkou a jej sestrou, nebolo dieťaťom spomínané, na dieťaťi znalčka nezistila žiadne známky odporu, neistoty alebo vyhybavého sa správania voči otcovi. Matka sa neustále snaží, aby si dieťa spomenulo na niečo, čo si nepamätá alebo nezažilo, čím vznikajú závažné pochybnosti, či matka koná v záujme dieťaťa alebo s cieľom narušiť vzájomný vzťah otca s maloletou.

15. Ako listinný dôkaz oboznámil súd správu Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, spracovanú v rámci šetrenia podania matky, v ktorom vyjadrila nespokojnosť s postupom zamestnankyne Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny J. P. X., ktorá vystupovala vo funkcii kolíznej opatrovníčky v rozvodovom konaní. Zo záverov uvedenej správy nevyplýva, že kolízna opatrovníčka porušila svoje povinnosti, prípadne situáciu nezvládla. Úrad popisuje právomoci a postup kolízneho opatrovníka v konaní s tým, že úlohou kolízneho opatrovníka nie je obhajovať názory rodičov, ale hájiť záujem dieťaťa, ktoré v konaní zastupuje. V zmysle platnej legislatívy kolízny opatrovník chráni záujmy maloletého, rešpektujúc práva dieťaťa na starostlivosť zo strany oboch rodičov. Uvedenú správu považoval súd pre účely dokazovania za dostačujúcu a preto neakceptoval návrh matky na predvolanie svedkyne a to kolíznej opatrovníčky.

16. Zo správy kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov súd zistil, že matka sa opakovane domáha zmeny úpravy práv a povinností k maloletej. Domnieva sa, že striedavá osobná starostlivosť neplní svoj účel. Podľa nej, dieťa nikde nemá svoj domov. Je zmetené. V poslednom období pri odchode k otcovi plače. Maloleté dieťa navštevuje materskú školu vo J. P..X.. Otec nevidí dôvod na zrušenie striedavej osobnej starostlivosti, s dcérou má pekný vzťah a dieťa je na neho silno emočne naviazané, rovnako aj on na dcéru. V jeho domácnosti je dieťa spokojné a šťastné. Otec býva v byte a v domácnosti má dcéra zariadenú svoju vlastnú izbu. V obci má niekoľko kamarátok, s ktorými sa stretáva vo voľnom čase. Otec podporuje dcéru v rôznych aktivitách - kreslenie, tanec, hry. Kolízny opatrovník zisťoval aj názor maloletého dieťaťa. Pri spontánnom rozhovore maloletá spomínala predovšetkým otca, opisovala čo robí v jeho domácnosti, ako sa hrajú, čo jej kúpil a ako trávia spoločný čas. Podľa názoru kolízneho opatrovníka je striedavá starostlivosť v danom prípade v súlade s najlepším záujmom maloletého dieťaťa. Opakovane kolízny opatrovník prešetril pomery v rodine aj v júni 2020 a v správe uviedol, že od septembra 2020 by mala maloletá navštevovať základnú školu vo J. P..X.. Otec stále žije v 3-izbovom byte, kde je poriadok a čistota na veľmi dobrej úrovni. Dieťa má u otca kompletne zariadenú detskú izbu. Rodičia spolu komunikujú prostredníctvom SMS správ. Orgán SPODaSK nezistil žiadne nedostatky pri výkone striedavej osobnej starostlivosti, priklonil sa k záverom znaleckého dokazovania s tým, že súčasnú úpravu rodičovských práv a povinností považuje toho času za vhodnú. Rodičia sa aj v základných otázkach týkajúcich sa maloletej vedia zhodnúť. V prípade záujmu môžu rodičia využiť poradensko-psychologické služby úradu, za účelom zlepšenia komunikácie v záujme maloletej.

17. Uvedenú právnu vec súd takto právne posúdil.

18. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

19. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

20. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa,
- c) ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- d) ochrana dôstojnosti,
- e) ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.

21. Podľa ust. § 191 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. S poukazom na ust. § 217 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

22. Podľa § 2, ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa čl. 10, ods. 1 CMP dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi na ktorých spočíva tento zákon.

24. Podľa čl. 4 CMP, ak je účastníkom konania mal. dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme.

25. Vykonaným dokazovaním a to najmä výpoveďou účastníkov, oboznámením správy kolízneho opatrovníka, ktorý vykonal pohovor s maloletým dieťaťom a tiež zo záverov znaleckého posudku a jeho doplnku, s ktorými sa súd stotožnil je zrejmé, že zmena osobnej starostlivosti toho času nie je v záujme maloletého dieťaťa. Od poslednej úpravy práv a povinností rodičov k maloletej nedošlo k žiadnej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výchovného prostredia maloletej.

Žiadne problémy alebo následky realizovania striedavej starostlivosti, ktoré by zaťažovali maloletú neboli preukázané. Nebol preukázaný negatívny vplyv na dieťa v súvislosti s pobytom u otca aj vzhľadom k popisovanému správaniu zo strany otca, vzhľadom na závery obsiahnuté v znaleckom posudku. Iný postup súdu by bol v rozpore so základným právom dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov. Dohovor o právach dieťaťa garantuje dieťaťu právo na udržiavanie pravidelného a osobného kontaktu s oboma rodičmi (ak dôjde k rozpadu rodiny). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu zdôrazňuje, že je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné väzby s oboma rodičmi a dostalo tak príležitosť viesť svoj vzťah s nimi, prejavíť svoje city slobodne, bez vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Striedavá osobná starostlivosť umožňuje rozvíjať emocionálnu väzbu mal. k obom rodičom ako aj výchovné pôsobenie otca ako druhého rovnocenného rodiča. (Rozsudok KS v Trnave sp. zn.: 24CoP/133/2017 zo dňa 04.10.2017)

26. Správanie otca popisované matkou a jej sestrou si dieťa minimálne nepamätá. Na maloletej znalkyňa nezistila žiadne známky negatívnych zážitkov s otcom s tým, že vzhľadom k jej veku a rozumovej vyspelosti, ak by sa tak stalo by to istým spôsobom vyjadrila a zareagovala na to. V podstate obaja rodičia potvrdili, že aj v minulosti chodievali v byte nahí. Otec sa zaviazal, že v záujme zachovania dobrého vzťahu k maloletej a k jej matke neurobí nič, čím by ohrozil do budúcnosti vzájomný vzťah s tým, že sa sprchuje skoro ráno alebo neskoro večer, keď maloletá spí. Otec má vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti. Obaja rodičia, ako je zrejmé zo záverov znaleckého posudku, majú dieťa úprimne radi a vedia zabezpečiť starostlivosť o maloletú, aj keď každý z rodičov je iný. Berúc do úvahy hore uvedené skutočnosti, súd návrh matky zamietol.

27. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP v platnom znení, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd do Prešova prostredníctvom tunajšieho súdu.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená v určenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na výkon rozhodnutia, prípadne návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.